

Myndigheten för yrkeshögskolans yttrande över Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande, SOU 2018:29

Synpunkter

Myndigheten för yrkeshögskolan lämnar dels generella synpunkter, dels specifika synpunkter under de olika avsnitten på delegationens rekommendationer, bedömningar och förslag.

Generella synpunkter

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) instämmer i stora delar i de bedömningar, rekommendationer och förslag som redovisas i utredningen. MYH vill dock uppmärksamma behovet av kompletterande underlag och djupare resonemang kring praktiska konsekvenser för att förslaget ska kunna realiseras och få önskad effekt.

Det handlar dels om resonemang kring högskolors organisering av utbildningar och hur den påverkar personers reella möjligheter att få tillgång till utbildning och öka deras möjligheter att reellt minska den sammanlagda utbildningstiden, dels om ekonomiska frågor i de fall en student har fått tillgodoräkna sig delar av en utbildning som får avslutas med examen, moment i kurser eller kurser. Det är oklart huruvida studenten ges möjlighet att erhålla studiestöd för den tiden.

De förhållanden som beskrivs för högskolan stämmer i stora delar in även på förhållanden inom yrkeshögskolan. Båda utbildningsformerna har betydelse för arbetslivets kompetensförsörjning och inom vissa utbildningsområden finns ett överlappande utbildningsutbud.

Det är rimligt, både utifrån ett samhällsperspektiv och ett individperspektiv, att underlätta övergångar mellan olika utbildningsformer för att stärka personers etablering på arbetsmarknaden. Därför är det av betydelse att relevanta aktörer och myndigheter inom utbildningsväsendet samverkar när det gäller utvecklingsarbete med modeller, metoder och arbetssätt för erkännande av tidigare lärande.

För att få en samlad bild av hur förslaget påverkar andra eftergymnasiala utbildningar och identifiera behov av eventuella förändringar av författningar föreslår MYH att även andra eftergymnasiala utbildningar utreds och där motsvarande frågor om validering och tillgodoräknande prövas.

MYH vill också uppmärksamma behovet av att personer ges möjlighet till att få tidigare lärande bedömt och prövat mot utbildning inom högskolan utifrån andra syften än för studier.

MYH är positiv till att begreppet tidigare lärande används som ett samlingsbegrepp för allt lärande, oavsett var, hur och när det lärandet har skett. MYH anser att detta begrepp fortsättningsvis även bör införas i författningar.

MYH har också noterat att i vissa fall skiljer sig begrepp åt i utredningen och i tidigare framtagna styrdokument, bland annat begreppet läranderesultat används i utredningen och i förordningen om (2015:545) referensram för kvalifikationer för livslångt lärande används begreppet resultat av lärande. MYH anser att en gemensam begreppsapparat bör tas fram och då med utgångspunkt i de begrepp som definierats i författningar.

Synpunkter avsnitt

Avsnitt 1 Författningsförslag

1.2 Förslag till förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100)

MYH anser att förslaget till ändring av högskoleförordningen ska kompletteras. MYH:s tolkning av föreslagen lydelse är att tidigare lärande genom annan utbildning, än högskoleutbildning och utbildning som lett till de kvalifikationer som anges i bilagan till förordningen om (2015:545) referensram för kvalifikationer för livslångt lärande, exkluderas.

MYH anser att föreslagen lydelse är otydlig när det gäller tillgodoräknande av utbildning i form av kurser eller moment i kurser. Punkt 1 och 2 kan enligt MYH:s tolkning både avse kurser, moment i kurser eller högskoleutbildning som får avslutas med examen. Det sistnämnda täcks dock även av punkt 3 i och med att en kvalifikation i form av examina från högskolan är nivåplacerad och anges i bilagan till förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande.

I bilagan till förordningen om (2015:545) referensram för kvalifikationer för livslångt lärande är endast kvalifikationer i form av examina/motsvarande nivåplacerade. Delkvalifikationer i form av kurser eller motsvarande är inte medtagna i bilagan.

MYH anser därför att det tydligt ska framgå av högskoleförordningen att en student har rätt att tillgodoräkna sig kunskaper och färdigheter som studenten har utvecklat **genom att ha gått igenom en annan svensk eller utländsk utbildning [än högskoleutbildning] med godkänt resultat**, (förutsatt att det inte finns en väsentlig skillnad mellan de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar och målen för den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas). Det kan vara utbildningar inom yrkeshögskolan som inte avslutas med en examen, exempelvis enstaka kurser eller moment i kurser och sammanhållna utbildningar kortare än ett år, eller annan svensk eller utländsk eftergymnasial utbildning.

Om utbildning inom yrkeshögskolan eller annan eftergymnasial utbildning avses att ingå under punkt 4 "genom yrkesverksamhet eller på annat sätt" anser MYH att detta är mycket tveksamt och otydligt för uttolkare av bestämmelsen eftersom det i sammanfattningen i betänkandet exemplifieras vad som avses med "på annat sätt" och där tas volontärsarbete, föreningsarbete etc. upp som exempel. Däremot tas inte utbildning upp som exempel.

Avsnitt 5.5.3 En mer centraliserad hantering

MYH är positiv till att en central ingång införs för hantering av ansökningar om tillgodoräknande och centraliserad hantering av beslut om tillgodoräknande. MYH bedömer att detta även gagnar både studerande och utbildningsanordnare inom MYH:s ansvarsområde.

Avsnitt 5.7.3 Långsiktigt uppdrag och fortsatt utvecklingsarbete

MYH instämmer i att metoder och arbetssätt för bedömning och prövning av tidigare lärande för tillgodoräknande behöver utvecklas och kvalitetssäkras för att skapa

legitimitet för den verksamheten. MYH har redan i uppgift att främja användningen och utvecklingen av validering inom de utbildningar som myndigheten ansvarar för. MYH anser att modeller, metoder och arbetsätt för bedömning och prövning av tidigare lärande inom eftergymnasiala utbildningar så långt som möjligt bör harmoniseras för att främja övergångar mellan dessa utbildningar.

MYH bedömer att det finns betydande vinster med att samordna detta utvecklingsarbete, både ur resurssynpunkt och utifrån legitimitetssynpunkt.

Avsnitt 7 Förhandsbesked om tillgodoräknande

Avsnitt 7.4 Central ingång för förhandsbesked och Avsnitt 7.5 Uppdrag till vissa lärosäten att genomföra bedömning för utlåtande.

Det är otydligt om UHR föreslås att bedöma och lämna ett förhandsbesked om utlåtande om tidigare lärande motsvarande kurser eller moment i kurser som ett stöd för den som söker arbete eller för vidare studier (motsvarande den bedömning som UHR gör i dag för utländsk utbildning) i förhållande till det föreslagna uppdraget till vissa lärosäten att genomföra bedömning av tidigare lärande för ett utlåtande om förhandsbesked för tillgodoräknande.

MYH är positiv till att personer ges möjlighet till förhandsbesked och utlåtande av tidigare lärande utan att vara antagen till en utbildning. MYH bedömer att det är rimligt med en central ingång. Det är dock oklart om UHR eller om de enskilda lärosätena avses att ansvara för valideringsinsatser i de fall en sådan bedöms vara relevant.

MYH instämmer i att det är viktigt att sakkunniga från lärosätena används som bedömare av tidigare lärande när det gäller bedömning mot utbildning inom högskolan. I de fall ansökningarna avser tillgodoräknande av annan eftergymnasial utbildning är det rimligt att ansvarig myndighet för den centrala ingången också har tillgång till sakkunskap från relevanta aktörer.

Avsnitt 7.6 Avgifter för ett förhandsbesked

MYH anser att det är rimligt att en avgift tas ut av de personer som vill ha ett förhandsbesked av tillgodoräknande av tidigare lärande och bedömning av tidigare lärande i de fall dessa inte är antagna till utbildning. Däremot anser MYH att inte någon avgift ska tas ut för bedömning och prövning när individen är antagen till en utbildning utan att lärosätena bör få ersättning för sina kostnader av staten.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören efter föredragning av Britt-Inger Stoltz. I den slutliga handläggningen har verksamhetscheferna Christer Bergqvist och Johnny Henriksson samt chefsjuristen Carina Larsson deltagit.

Thomas Persson
Generaldirektör

Britt-Inger Stoltz
Utredare